

tepav

Nisan 2021 Sayı |22

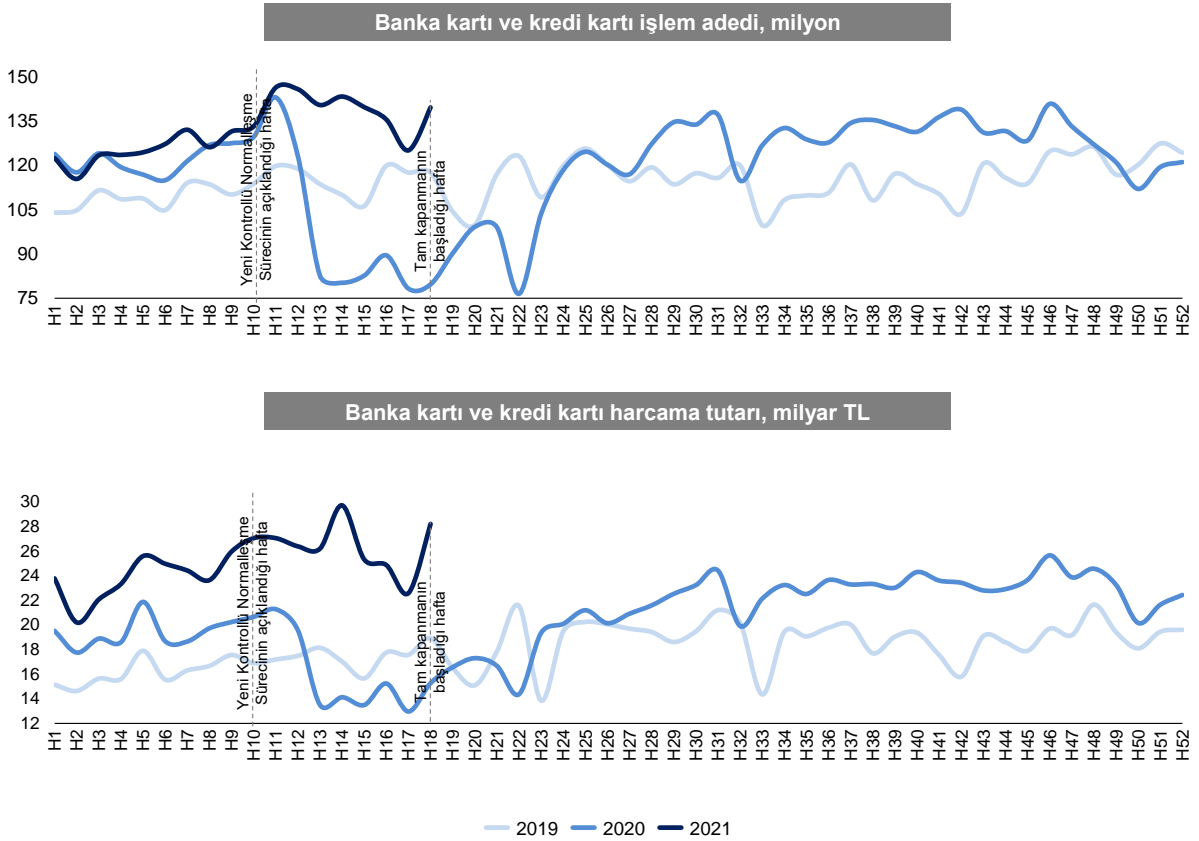
Kartlı Harcamalar Bülteni

Kartlı harcamalar tam kapanma öncesindeki hafta artsa da Nisan ayı genelinde düşüş hakim.

Nisan ayında kartlı harcamalar tutar ve işlem adedi olarak azalmıştır.

Nisan ayında kartlı harcamalar tutar olarak yüzde 9, işlem adedi olarak yüzde 8 oranında daralmıştır. Haftalık hareketler incelendiğinde, söz konusu düşüşün ilk ve son hafta dışındaki haftalarda yoğunlaştığı görülmektedir. 2 Nisan haftasında harcama tutarı yüzde 13 artarken; 9, 16 ve 23 Nisan haftalarında sırasıyla yüzde 15, yüzde 2 ve yüzde 9 azalmıştır. Tam kapanmanın başladığı 30 Nisan haftasında ise yüzde 25 artış gözlenmiştir. İşlem adedi tarafında ise 2 ve 30 Nisan haftalarında sırasıyla yüzde 2 ve yüzde 12 artış görülürken, diğer haftalardaki değişimler negatif yönlüdür (Şekil 1).

Şekil 1 - Banka kartı ve kredi kartı işlem adedi ve harcama tutarı, 2019 – 2021*



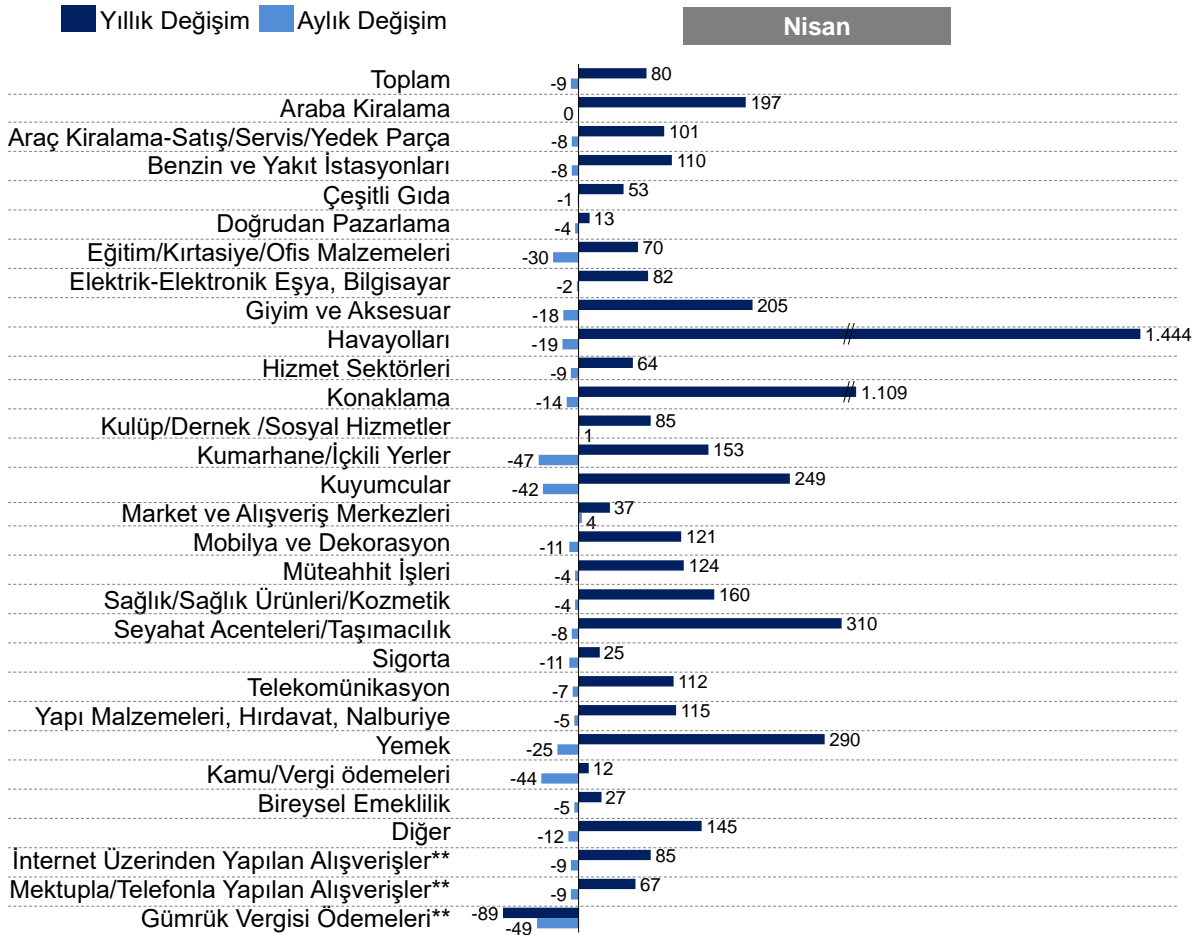
Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

(*) 2019 yılı değerleri, 4 Ocak - 27 Aralık 2019; 2020 yılı değerleri, 3 Ocak – 25 Aralık 2020; 2021 değerleri; 1 Ocak – 30 Nisan 2021 tarihlerini kapsamaktadır.

Nisan ayında harcama gruplarının neredeyse tamamı önceki aya göre azalmıştır.

Nisan ayı genelinde toplam harcama tutarlarının yüzde 9 düzeyinde daraldığı; 26 harcama grubundan market ve alışveriş merkezleri (yüzde 4) ve kulüp/dernek/sosyal hizmetler (yüzde 1) dışındaki tüm harcamalarda düşüş gerçekleştiği görülmüştür. Kumarhane/içkili yerler harcamaları en fazla daralan (yüzde 47) harcama grubu olurken, kamu/vergi ödemeleri (yüzde 44), kuyumcular (yüzde 42), eğitim/kırtasiye/ofis malzemeleri (yüzde 30), yemek (yüzde 25) ve havayolları (yüzde 19) harcamaları da yüksek oranlı düşüşler kaydetmiştir. Söz konusu gelişmelerde tam kapanma sürecine ilişkin önlemlerin önemli etken olduğu düşünülmektedir (Şekil 2).

Şekil 1 - Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcama tutarının aylık ve yıllık değişimleri (Nisan 2021), % *



Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

(*) Sektör kategorilerine ilişkin ayrıntılı bilgiye ulaşmak için bakınız:

https://evds2.tcmb.gov.tr/help/videos/Metaveri_K_Kartlari_Harcama_Tutari.pdf

(**) İnternet üzerinden yapılan alışverişler, mektupla/telefonla yapılan alışverişler ve gümrük vergisi ödemeleri ayrı bir harcama kalemi olmayıp, alışveriş yöntemini ifade etmektedir.

Kartlı harcamalar Nisan ayında baz etkisi kaynaklı olarak yıllık bazda artış kaydetmiştir.

Nisan ayında toplam kartlı harcamalar geçen yıla göre yüzde 80 oranında artmıştır. Söz konusu artışta, COVID-19 salgınının ilk dalgasına yönelik kısıtlayıcı tedbirlerin ilk olarak Nisan 2020'de alınması ve harcamalarda yaşanan hızlı düşüşün yarattığı güçlü baz etkisi belirleyici olmuştur. Harcama gruplarına göre bakıldığında, kalemlerin tamamında yıllık olarak artış gözlenmiş; salgından en olumsuz etkilenen harcama gruplarında yıllık artış oranlarının da yüksek olduğu görülmüştür. Havayolları (yüzde 1444), konaklama (yüzde 1109), seyahat acenteleri/taşımacılık (yüzde 310), yemek (yüzde 290), giyim ve aksesuar (yüzde 205) ile araba kiralama (yüzde 197) harcamaları bu grupta yer alan kalemlerdir. Diğer taraftan, kuyumcular (yüzde 249), müteahhit işleri (yüzde 124), yapı malzemeleri, hırdavat ve nalburiye (yüzde 115) ile mobilya ve dekorasyon (yüzde 121) yine yüksek artışların gerçekleştiği diğer harcama gruplarıdır (Şekil 2 ve Şekil 3).

Şekil 3 - Banka kartı ve kredi kartı ile yapılan harcama tutarlarının yıllık değişimi (Mart 2020 – Nisan 2021), % *

	Mar.20	Nis.20	May.20	Haz.20	Tem.20	Ağu.20	Eyl.20	Eki.20	Kas.20	Ara.20	Oca.21	Şub.21	Mar.21	Nis.21
Toplam	3,9%	-17,7%	-11,7%	10,0%	16,1%	19,6%	22,6%	29,7%	24,4%	15,3%	19,0%	24,1%	50,0%	79,9%
Araba Kiralama	-2,8%	-54,6%	-46,3%	-17,6%	0,2%	24,0%	35,7%	52,0%	34,2%	8,0%	17,0%	19,2%	79,4%	197,2%
Araç Kiralama-Satış/Servis/Yetek Parça	11,1%	-14,8%	-2,3%	47,5%	41,7%	50,7%	51,9%	50,2%	42,8%	28,9%	35,1%	30,9%	60,7%	100,5%
Benzin ve Yakıt İstasyonları	-12,1%	-44,9%	-40,6%	-20,4%	-1,3%	2,1%	8,1%	15,5%	13,1%	1,4%	5,3%	12,2%	39,6%	110,0%
Çeşitli Gıda	24,5%	14,8%	13,6%	22,3%	26,0%	23,6%	31,5%	35,2%	32,0%	29,5%	37,2%	35,3%	41,6%	53,2%
Doğrudan Pazarlama	25,7%	12,1%	24,8%	38,6%	16,8%	18,3%	19,5%	21,8%	28,2%	14,4%	2,6%	-2,1%	2,2%	13,2%
Eğitim / Kırtasiye / Ofis Malzemeleri	-17,8%	-36,4%	-26,5%	10,0%	12,3%	-11,3%	1,2%	30,7%	1,5%	-12,2%	-3,9%	13,1%	54,3%	70,5%
Elektrik-Elektronik Eşya, Bilgisayar	28,0%	48,2%	75,1%	100,7%	90,3%	105,1%	122,0%	119,0%	89,7%	93,0%	80,6%	66,8%	90,1%	82,0%
Giyim ve Aksesuar	-22,9%	-65,2%	-43,6%	-9,6%	29,2%	0,4%	6,1%	24,0%	5,5%	-17,2%	-9,5%	-1,7%	70,9%	204,6%
Havayolları	-47,4%	-95,3%	-88,7%	-64,7%	-44,3%	-29,0%	-33,5%	-33,1%	-39,3%	-41,1%	-46,8%	-47,9%	78,1%	1443,8%
Hizmet Sektörleri	10,4%	-8,5%	0,0%	20,7%	13,4%	24,6%	21,9%	22,4%	18,7%	9,0%	13,4%	11,1%	40,1%	64,0%
Konaklama	-41,6%	-93,9%	-90,2%	-71,1%	-36,4%	-10,7%	-1,1%	0,4%	-20,6%	-41,2%	-30,9%	-20,2%	82,2%	1108,6%
Kulüp / Demek /Sosyal Hizmetler	4,5%	-16,3%	-4,8%	-18,2%	90,5%	-42,5%	8,7%	35,0%	19,8%	8,7%	1,8%	0,7%	37,1%	84,7%
Kumarhane /İçkili Yerler	-28,7%	-91,5%	-86,8%	-59,5%	-31,2%	-17,8%	-15,9%	-22,4%	-65,3%	-90,7%	-89,2%	-87,7%	-45,7%	152,6%
Kuyumcular	-5,8%	-70,4%	-46,7%	-21,6%	3,2%	8,1%	-1,8%	-20,3%	-26,3%	-26,1%	42,8%	80,2%	118,3%	248,9%
Market ve Alışveriş Merkezleri	43,9%	44,2%	39,2%	36,1%	38,7%	41,5%	43,3%	61,9%	56,8%	57,4%	58,1%	49,5%	29,0%	37,2%
Mobilya ve Dekorasyon	-6,0%	-29,4%	-0,7%	42,7%	41,1%	46,5%	40,7%	51,5%	44,6%	22,5%	22,7%	20,1%	71,8%	121,2%
Müteahhit İşleri	11,1%	-6,3%	5,4%	60,6%	39,1%	72,8%	50,4%	56,4%	203,0%	46,1%	49,4%	53,1%	83,7%	124,0%
Sağlık/Sağlık Ürünleri/Kozmetik	13,5%	-34,4%	-22,0%	25,6%	26,8%	41,4%	41,7%	37,3%	34,6%	18,2%	20,1%	19,9%	49,1%	159,9%
Seyahat Acenteleri/Taşımacılık	-40,9%	-81,8%	-80,3%	-60,6%	-43,8%	-45,8%	-40,6%	-32,1%	-35,2%	-35,3%	-14,9%	-9,1%	41,4%	309,6%
Sigorta	14,1%	-1,9%	-0,5%	42,4%	27,4%	27,5%	26,1%	29,4%	18,3%	14,2%	10,1%	4,4%	14,4%	24,8%
Telekomünikasyon	-1,3%	-0,1%	6,7%	16,4%	46,3%	58,4%	62,2%	60,0%	51,3%	50,6%	60,1%	70,2%	101,9%	111,8%
Yapı Malzemeleri, Hırdavat, Nalburiye	12,0%	-12,3%	1,6%	55,9%	36,5%	65,0%	54,5%	55,2%	52,6%	45,7%	68,4%	57,1%	73,7%	115,2%
Yemek	-19,2%	-76,9%	-67,0%	-23,9%	7,2%	16,0%	22,2%	23,3%	-10,4%	-44,9%	-39,5%	-35,7%	46,7%	290,2%
Kamu/Vergi ödemeleri	-27,7%	-47,6%	-47,5%	-46,1%	-41,8%	-39,3%	-57,4%	-56,8%	-50,5%	-40,1%	-42,7%	-5,0%	25,9%	12,3%
Bireysel Emeklilik	7,6%	10,0%	0,8%	11,2%	10,1%	5,9%	17,3%	9,3%	14,0%	21,3%	24,0%	21,8%	24,8%	27,0%
Diğer	21,4%	18,4%	27,8%	47,1%	68,3%	63,5%	40,9%	44,6%	73,4%	60,8%	166,6%	125,9%	133,2%	145,4%
İnternet Üzerinden Yapılan Alışverişler**	10,0%	19,1%	25,6%	43,9%	34,2%	41,7%	50,9%	58,7%	57,7%	61,9%	50,2%	64,3%	105,1%	84,9%
Mektupla/Telefonla Yapılan Alışverişler**	6,1%	-7,3%	-7,9%	14,0%	5,7%	12,1%	29,3%	44,0%	40,2%	33,6%	31,7%	30,9%	52,7%	67,2%
Gümrük Vergisi Ödemeleri**	-32,1%	-71,4%	-68,8%	-97,7%	-96,9%	-96,1%	-96,6%	-93,7%	-97,2%	-96,3%	-95,5%	-93,1%	-91,8%	-89,4%

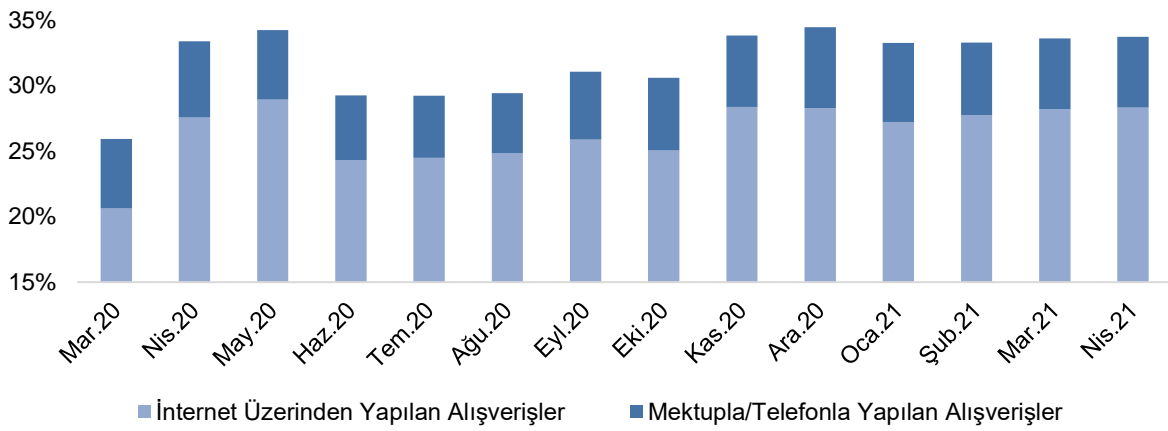
Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

(*) İslı haritasında açık mavi ilgili sektörün aylar içindeki en yüksek değerlerini, koyu mavi ise en düşük değerlerini göstermektedir.

(**) İnternet üzerinden yapılan alışverişler, mektupla/telefonla yapılan alışverişler ve gümrük vergisi ödemeleri ayrı bir harcama kalemi olmayıp, alışveriş yöntemini ifade etmektedir.

Nisan ayında internet üzerinden ve mektupla/telefonla yapılan alışverişlerin payı yüzde 34'tür.

Salgınla birlikte önem kazanan online alışverişler Nisan ayında da yüksek oranda artmıştır; internet üzerinden yapılan alışverişlerin yıllık artışı yüzde 85'e, mektupla/telefonla yapılan işlemlerinki ise yüzde 67'ye ulaşmıştır. Online harcamaların toplam harcamalar içindeki payı Mart 2020'de yüzde 26 iken, Nisan 2021'de yüzde 34 seviyesine yükselmiştir (Şekil 3 ve Şekil 5).

Şekil 5 - Banka kartı ve kredi kartı ile internet üzerinden veya mektupla/telefonla yapılan harcamaların payı (Mart 2020 – Nisan 2021), %

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları